

БӨЛІМ: ТЕХНОЛОГИЯ

Жасанды интеллект деген не және ол қалай жұмыс істейді?

ЖАРИЯЛАНДЫ
03.06.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР
Жасанды интеллект, Қазақстан, нейрожелі, технология, цифрлық жаңалықтар

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/189136/>

Смартфон камерасы бетті танып, көліктегі көмекші жолақты өзі ұстап тұрса, сіз экраннан бірдеңе теріп үлгермейсіз. Сол сәтте жасанды интеллект артқы планда жұмыс істеп жатады. Ол «ойлап таппайды» — деректерден үлгі іздейді, шешімнің ықтимал нұсқасын есептейді.

НЕ БОЛЫП ЖАТЫР — КОНТЕКСТ

Қазір жасанды интеллект тек чат-бот емес. Ол чиптерді жобалауда, компьютер кодын тексеруде, спутниктен түсетін суреттерді талдауда, смартфондағы фотоны жақсартуда қолданылады. Автокөліктерде ол камера, радар, карта деректерін біріктіріп, кедергіні таниды. Космос саласында — ақауды ертерек байқайды. Чип индустриясында — энергияны аз жұмсайтын архитектураны табады.

Негізі қарапайым: жүйе көп мысал көреді, кейін жаңа дерекке сол үлгілерді қолданады. Мәтінді түсіндім дегені — адам сияқты түсінді деген сөз емес. Ол тек статистикалық сәйкестікті табады.

Жасанды интеллект қалай «үйренеді»?

- **Дерек жинау:** мәтін, сурет, дыбыс, сенсор ақпараты.
- **Оқыту:** модель дұрыс жауапқа жақындауды үйренеді.
- **Болжам:** жаңа сұраққа ең ықтимал жауапты береді.

БҰЛ БІЗГЕ (ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРҒА) НЕ БЕРДІ / НЕ БЕРЕДІ

Қазақстанда жасанды интеллект банкте алаяқтықты тануға, медицинада рентгенді жылдамырақ қарауға, eGov сервистерінде сұранысты сұрыптауға көмектесе алады. Қазақ тіліндегі үлгілер де күшейіп келеді. Бұл — мемлекеттік қызмет, білім, медиа және

бизнес үшін үлкен плюс.

Интернеті әлсіз аймақта да смартфондағы шағын модельдер офлайн жұмыс істей бастады. Бұл ауылдағы оқушыға, шағын кәсіпке, даладағы инженерге пайдалы.

ПАЙДАЛАНУДЫҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ / МЫСАЛДАР

Мысалы, компьютерде мәтін жазып отырсыз. ЖИ қате әріпті түзейді, қысқа нұсқа ұсынады. Смартфонда суреттегі артық затты өшіреді. Космос дерегінде бұлт пен жер бедерін ажыратады. Автокөлікте жаяу жүргіншіні байқайды. Чип өндірісінде схеманың энергия шығынын азайтатын шешім ұсынады.

- Құжатты қысқарту
- Кодты тексеру
- Суретті өңдеу
- Дыбысты мәтінге айналдыру

КЕМШІЛІКТЕРІ МЕН ҚАТЕРЛЕРІ (ОБЪЕКТИВТІ)

ЖИ кейде сенімді, бірақ қате жауап береді. Бұл оның ең қауіпті жері. Тағы бір мәселе — дерек құпиялығы. Қызметке жеке файл жүктесеңіз, ол сыртқа шығуы мүмкін. Қазақ тіліндегі модельдер де бәрін бірдей жақсы түсіне бермейді. Ал қате шешім автокөлікте немесе медицинада салмақты қате әкеледі.

БОЛАШАҒЫ

Алдағы бағыт — жекеленген көмекші, офлайн модельдер, шағын құрылғыда жұмыс істейтін ЖИ. Қазақстан үшін ең маңыздысы — қазақша сапалы дерек, жергілікті маман және қауіпсіз ереже. ЖИ енді сән емес. Бұл — компьютерден бастап космосқа дейін тараған жаңа базалық қабат.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.